

IRIS PRODUKSJON AS
Postboks 6094
8031 BODØ

Saksbehandler, innvalgstelefon
Camilla Risa Haugstad, 75547890

Tilsynsrapport - Iris Produksjon AS - Vikan - Bodø

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn den 16. mai 2024 hos Iris Produksjon AS (virksomhetsnummer: 989058436).

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomheten har noen mangler når det kommer til merking av farlig avfall.
- Avvik 2: Virksomheten kan ikke dokumentere at forurenset overvann håndteres i tråd med tillatelsen, og har ikke fullstendig oversikt over eget ledningsnett.
- Avvik 3: Virksomheten har ikke tilstrekkelig vurdert usikkerhetsbidraget til analysemetode for utslipp til vann fra anlegget.
- Avvik 4: Virksomheten har noen mangler med sin internkontroll.

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Iris Produksjon AS må snarest rette opp avvik. Dere må sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet **innen 1. september 2024**. Dersom dere ikke innen

fristen leder forurenset overvann til sjø i tråd med tillatelsen, ber vi om en dokumentert plan for hvordan dere planlegger å rette avvik 2 innen 1. september 2024.

Statsforvalteren påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

- Anmerkning 1: Virksomheten bør jevnlig vurdere hvorvidt oljeutskilleren har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere fremtidige økte mengder med nedbør.

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere må betale gebyr

Iris Produksjon AS må betale et gebyr på 31 200 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på e-post eller som sikker melding

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sfnopost@statsforvalteren.no ved Camilla Risa Haugstad eller som sikker melding via <https://skjema.no/SF/melding>. Merk svaret med saksnummer 2020/2679.

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomheten har noen mangler når det kommer til merking av farlig avfall

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Iris Produksjon AS (Tillatelsen) av 04.02.2021, vilkår 9.2.2. c.

Beskrivelse av krav

Tillatelsens vilkår 9.2.2. c krever at alt avfall skal være merket slik at det fremgår hva som er lagret på anlegget.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under befaringen observerte vi at det manglet noe merking i mottaksområdet for farlig avfall. Dette gjaldt blant annet en stor mengde batterier som var lagret i påvente av sortering. Dere forklarte at en del av disse kassene var merket med innhold av batterier, men at disse var snudd feil vei ved stabling. Det framkom derfor ikke synlig hva som var lagret i alle kassene. I tillegg stod det noen paller med bilbatterier, der disse ikke var merket. Det er viktig at farlig avfall er merket entydig, da dette reduserer risikoen for feilsortering og -behandling av farlig avfall.

Avvik 2: Virksomheten kan ikke dokumentere at forurenset overvann håndteres i tråd med tillatelsen, og har ikke fullstendig oversikt over eget ledningsnett.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen av 04.02.2021, vilkår 3.2, 3.3 og 3.5.

Beskrivelse av krav

Tillatelsens vilkår 3.2 definerer forurenset overvann som vann som har vært i kontakt med avfall. Det forurensete overvannet skal ikke ledes gjennom deponiet, slippes på sigevannsystemet eller til bekk eller i grunn. Det forurensete overvannet skal etter rensing ledes til utslippspunkt i Saltfjorden (vilkår 3.5) og virksomheten skal ha oversikt over hele sitt ledningsnett slik at det er mulig å følge vannets gang gjennom anlegget (vilkår 3.3).

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet fikk vi se et oversiktskart over ledningsnettets knyttet til området for behandling av metall, kasserte kjøretøy og kasserte fritidsbåter. Kartet viste at forurenset overvann fra denne delen av anlegget ble samlet til utslippspunkt i bekk rett nedenfor anlegget. Derfra renner bekken åpen noen hundre meter før den ledes i rør under riksvei 80 og videre ut i Saltfjorden. Senere mente dere at denne oversikten ikke var rett, og forklarte at forurenset overvann fra nevnte behandlingsområde føres på sigevannsledningen før sigevannrensaneanlegget. Dere var altså ikke sikre på hvor det forurensete overvannet ledes, og har dermed ikke fullstendig oversikt over ledningsnettets på inspeksjonstidspunktet. Uavhengig av hvor det forurensete overvannet faktisk ledes, er ingen av alternativene i tråd med vilkår 3.2 i tillatelsen.

Dersom man leder overvann til sigevannsledningen bidrar det til at mengden vann som føres til sigevannrensaneanlegget øker. Ved store nedbørsmengder vil denne økningen være betraktelig. Sigevannrensaneanlegget er etablert for å rense sigevann fra deponiet, og det må først og fremst sikres at sigevannet blir renset. Dersom forurenset overvann også skal ledes gjennom rensaneanlegget for sigevann, må rensaneanleggets kapasitet være dimensjonert deretter. Det er heller ikke ønskelig å føre forurenset overvann ut i bekken nedenfor anlegget. Forurenset overvann fra avfallsanlegget kan føre til lokal forurensning i bekken, og det kan videre forurense grunnen rundt bekken. Vilkåret der forurenset overvann skal ledes i rør til utslipp i Saltfjorden sørger for rask fortykning i fjorden slik at den miljømessige ulempen bli lavest mulig i området rundt anlegget.

Avvik 3: Virksomheten har ikke tilstrekkelig vurdert usikkerhetsbidraget til analysemetode for utslipp til vann fra anlegget

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen av 04.02.2021, vilkår 11.2, 11.3 og 11.4.

Beskrivelse av krav

Virksomheten plikter systematisk å kartlegge sitt utslipp til luft og vann. Denne kartleggingen skal legges til grunn for utarbeidelse av programmet for utslippskontroll. I utslippskontrollen skal virksomheten vurdere usikkerhetsbidraget fra blant annet analyse, og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå (vilkår 11.2). Virksomheten er ansvarlig for at blant annet prøvetakingsmetoder og gjennomføring av målingene er kvalitetssikret blant annet ved å vurdere hvorvidt prøvetakingsmetodene gir representative prøver (vilkår 11.3). Program for utslippskontroll skal blant annet inneholde en redegjørelse for usikkerhetsbidraget til valgte analysemetoder (vilkår 11.4).

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet fikk vi se deres program for utslippskontroll av utslipp til vann fra anlegget. Dokumentet inneholdt blant annet en beskrivelse av valgte analysemetode, som varierte mellom oppsluttede og/eller filtrerte prøver i de ulike prøvepunktene. Da vi etterspurte en vurdering av valg av analysemetode, kunne dere ikke vise til at dette var dokumentert skriftlig i programmet for utslippskontroll. Dere forklarte muntlig at analysemetodene var valgt slik at man oppnår minst mulig feilmargen på den faktiske påvirkning til miljøet.

Hensikten med kravet er å oppnå god kvalitet på bedriftens utslippsdata ved å sikre at virksomheten får utført riktige og representative målinger av sine utslipp til vann. Deres egne målinger av suspendert stoff i utslippet viser at det slippes ut betydelige mengder partikulær forurensning fra anlegget per i dag. For å få med forurensninger i både løst og partikulær form i forurenset vann, må det i hovedsak analyseres på ufiltrerte og oppsluttede prøver. For å kunne vurdere den miljømessige påvirkningen av utslippet til vann fra anlegget, er det viktig å ha gjort en konkret vurdering av analysemetoder, og redegjøre for usikkerhetsbidraget fra valgte analysemetoder.

Avvik 4: Virksomheten har noen mangler med sin internkontroll

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forskrift om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) §§ 4 og 5 andre ledd nr. 7.
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (Avfallsforskriften) kapittel 4. kasserte kjøretøy, vedlegg 1, pkt. 6.

Beskrivelse av krav

I henhold til internkontrollforskriften § 4 skal den som er ansvarlig for virksomheten sørge for at det innføres og utøves internkontroll i virksomheten. Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 krever videre at virksomheten iverksetter rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av miljølovgivningen.

I henhold til avfallsforskriften kap. 4, vedlegg 1, pkt. 6, skal materialer og komponenter som omfattes av forskrift 1. juni 2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) § 2-19 tredje ledd, fjernes fra det kasserte kjøretøyet før videre behandling. Kravet gjelder komponenter som inneholder bly og blyforbindelser, seksverdig krom, kvikksølv og kadmium.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Skriftlige rutiner relatert til håndtering av farlig avfall og sanering av kasserte kjøretøy

Under tilsynet kunne dere ikke vise til en skriftlig rutine for håndtering av ukjent farlig avfall. Dere beskrev at dere gjorde noen innledende vurderinger for å klassifisere ukjent farlig avfall, men disse var hverken fullstendige eller skriftliggjort i deres internkontroll. Det er viktig at virksomheten har gode rutiner for hvordan dere vurderer ukjent farlig avfall slik at videre håndtering blir riktig.

Dere kunne heller ikke dokumentere at rutinen for sanering av kasserte kjøretøy inkluderer demontering av materialer og komponenter som omfattes av produktforskriften § 2-19 tredje ledd. Dere hevder at det er lite aktuelt, da slike komponenter stort sett er å finne i eldre kjøretøy. Kjøretøy brakt til omsetting etter 1. juli 2003 skal som hovedregel ikke inneholde bly, kvikksølv, kadmium eller seksverdig krom. Da virksomheten vil kunne ta imot kasserte kjøretøy av eldre årgang, er det viktig med en skriftlig rutine for å kunne identifisere og demontere materialer og komponenter omfattet av produktforskriften § 2-19 tredje ledd.

Rutiner for sanering av kasserte kjøretøy er ikke gjort tilstrekkelig kjent og implementert hos de ansatte

Under tilsynet ble det observert at prosedyrene for sanering av kasserte kjøretøy ikke var tilstrekkelig kjent for alle ansatte som arbeider med bilsanering. Rutinene er således ikke implementert i den daglige driften og er ikke fulgt opp i praksis.

Plikten til å innføre og utøve internkontroll ligger på den som er ansvarlig for virksomheten, men det er krav om at internkontrollen skal utøves på alle nivåer i virksomheten. Det vil si at de som jobber hos dere må kjenne til og etterleve virksomhetens skriftlige rutiner.

Manglende registrering av avvik relatert til ytre miljø

I egenkontrollrapporten for 2023 har dere rapportert om konsentrasjoner høyere utslipp av olje enn utslippsgrensen i tillatelsen fra oljeutskilleren på området for behandling av metall, sanering av kassert kjøretøy og kasserte fritidsbåter. Vi fikk også se prøveresultater under tilsynet som bekreftet dette. Dere kunne derimot ikke dokumentere at hendelsene var avvikshåndtert i eget internkontrollsystem.

Det skal nevnes at det også var påvist høye utslipp i oljeutskilleren tilhørende vaskehallen på anlegget. Utslipet fra denne oljeutskilleren var avviksbehandlet, og dere har bestemt dere for å bytte denne. Vi mener alle utslipp utover utslippsgrensene satt i tillatelsen skal avvikshåndteres for å vurdere årsak, slik at man sikrer at utslippet holdes innenfor vilkår i tillatelsen. Dersom dere ikke mener det er hensiktsmessig å skifte ut oljeutskilleren på metallområdet også, vil det være andre tiltak som må iverksettes her for å få ned utslippene til et akseptabelt nivå.

Anmerkning 1: Virksomheten bør jevnlig vurdere hvorvidt oljeutskilleren har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere fremtidige økte mengder med nedbør

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Dere har en oljeutskiller på anlegget som ble installert i 2016, og det ble ved installasjon av denne gjort en vurdering av størrelse på oljeutskilleren. Denne vurderingen var basert på blant annet årlige nedbørsmengder og størrelsen på dreneringsområdet. Det er viktig at dere vurderer kapasiteten til oljeutskilleren over tid, slik at dere sikrer at oljeutskilleren faktisk renser olje fra vann på anlegget. Dette er særlig viktig å ta høyde for ved økte nedbørsmengder i årene fremover, da en oljeutskiller har en maksimal kapasitet for hvor mye vann den kan håndtere til enhver tid. Dersom vannmengdene blir større enn det oljeutskilleren er dimensjonert for, vil den ikke kunne ta ut all oljen i vannet som renner gjennom oljeutskilleren. Dette vil igjen føre til at oljeutslippet fra anlegget blir større enn nødvendig. Når virksomheten kun vurderer kapasiteten ved installasjon, får man ikke et bevisst forhold til hvorvidt oljeutskilleren faktisk fungerer som planlagt over tid.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at Iris Produksjon AS må betale et gebyr på 31 200 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 06.05.2024 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage på vedtak om gebyr

Dere har rett til å klage på vedtaket om gebyr. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Iris Produksjon AS sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av en nasjonal tilsynsaksjon rettet mot anlegg som mottar og mellomlagrer farlig avfall.

Fra Statsforvalteren deltok

- Camilla Risa Haugstad
- Kaja Baukhol Olsen
- Kristine Vevik

Kontaktperson hos Iris Produksjon AS

- Ingrid Schistad Berg

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Iris Produksjon AS ble kontrollert under tilsynet:

- Anlegg for mottak og mellomlagring av farlig avfall
- Anlegg for mottak av metallavfall og sanering av kasserte kjøretøy og kasserte fritidsbåter

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til [overordnet tilsynsområde, for eksempel: forurensende aktivitet]:

- Håndtering av farlig avfall
- Miljøsanering av kasserte kjøretøy og fritidsbåter
- Utslipp til vann
- Internkontroll

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Iris Produksjon AS av 04.02.2021

Del 4: Annen informasjon

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Statsforvalteren innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentleglova.

Med hilsen

Tilde Nygård (e.f.)
seksjonsleder

Camilla Risa Haugstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
BODØ KOMMUNE

Postboks 319

8001

BODØ